

Technische analyse

AEX: fors herstel in neerwaartse trend

De herstelbeweging van de AEX is krachtiger dan verwacht. Toch blijft de langeretermijntrend naar mijn mening neerwaarts.

In het kortetermijnbeeld trad er een verbetering op met de doorbraak boven de eerdere top van 745. Hierna werden ook de top van 754,75 en het 200-daags gemiddelde opwaarts gebroken. Is de top van het herstel al in zicht?

Grotere rechterschouder in groot toppatroon

De herstelbeweging startte vanaf de test van de belangrijke steun bij 710, mijn eerste neerwaartse richtpunt. Dit is ook de neklijn van een groot hoofd-schouderpatroon dat sinds begin dit jaar in ontwikkeling is. In eerste instantie leek er sprake van een kleine rechterschouder, maar door het krachtige verdere herstel lijkt er nu een grotere schouder te ontstaan. Ter vergelijking: de top van de eerste schouder lag bij de 778, in februari. Wel zorgt het huidige herstel voor uitstel van de verwachte beweging onder de 710.

Contraire signalen en correctieve tegenreactie rente

Opvallend zijn de contraire signalen die we zien bij de start van deze 'eindejaarsrally'. Dit geeft volgens mij aan dat de kans op topvorming realistisch is, waarna de neerwaartse trend wordt hervat. Een correctie binnen de krachtige opwaartse trend in de rente ondersteunt dit scenario.

Toppatronen gevormd, bevestiging onder 743 - 745

Hoe nu verder? Een eerste toppatroon werd gisteren afgerond, te weten een driedaagse 'dark cloud cover'. Op de weekgrafiek lijkt een grote 'hanging man' in de maak. Onder de zone 743 - 745 (vorige top en steile opgaande bodemlijn) lijkt bevestiging te worden gegeven, waarna de weg richting de 710 weer openstaat. Een opheffing van het toppatroon (764) zorgt voor meer ruimte richting de 778.

De rente en aandelenmarkten bewegen vaak tegengesteld aan elkaar

Een 'dark cloud cover' geldt als relatief betrouwbaar toppatroon

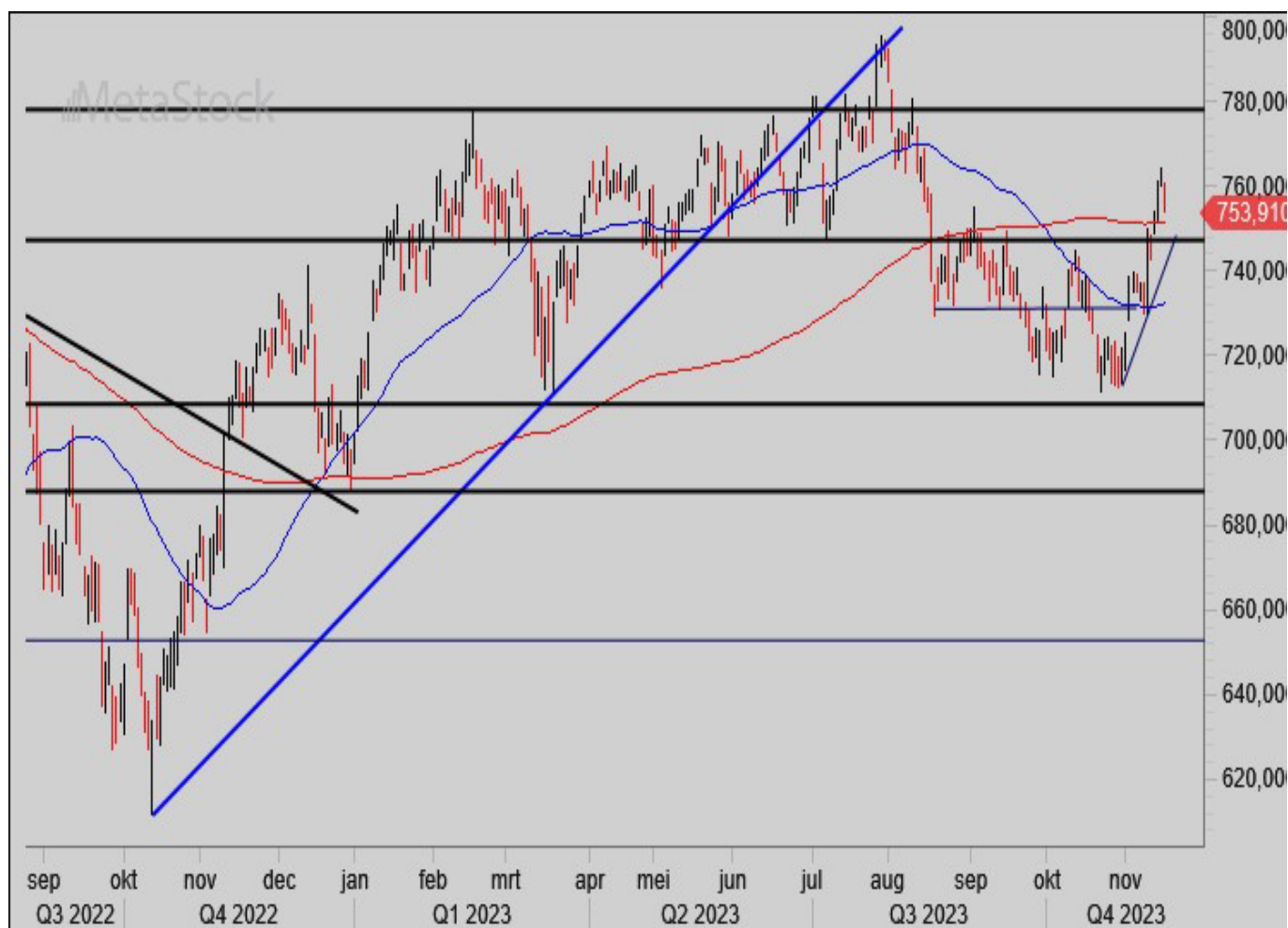
Visie technische analyse:

Bas Heijink werkt sinds 1998 bij ING en is sinds 2008 Technisch Analist bij het Investment Office. Bas studeerde Beleidsgerichte Financiële Economie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. In 2014 ontving hij een 'Gouden Stier' als winnaar van de publieksprijs 'Beste beleggingsexpert' van beleggingssite Belegger.nl. In 2016 en 2017 ontving hij opnieuw Gouden Stieren: als winnaar van de publieksprijs Beste technisch analist.

trend	steunniveaus	weerstandniveaus
Short	751 / 747,50 / 745 / 743	764 / 768 / 772 / 778

Grafiek AEX-Index op dagbasis

Bron: Reuters Metastock XVIII, 16 november 2023. Zie ook onze [uitleg van technische begrippen](#)

Risicobarometer ING Investment Office

Signaal	=	
Macro-economie	=	Groei wereldeconomie zwakt af, maar recessie lijkt voorlopig onwaarschijnlijk
Liquiditeit / rente	=	Centrale banken zijn klaar met renteverhogingen, financiële condities nog relatief ruim
Waardering	=	Waardering aandelen rond langjarig gemiddelde, obligatierentes op aantrekkelijke niveaus
Sentiment ¹	+	Veel sentimentindicatoren zijn de afgelopen weken verslechterd
Technische analyse ²	-	In veel indices is het technische beeld verzwakt

Deze tabel wordt maandelijks geüpdatet. Laatste wijziging: 25 oktober 2023

¹ Contra-indicator, zeer negatief sentiment kan beoordeeld worden als positief.

² Technische analyse (TA) is een manier om de koersontwikkeling op financiële markten te voorspellen en is één van de signalen die onze risicobarometer stuurt. Alle signalen (waaronder het TA-sigitaal) worden onafhankelijk van elkaar bepaald en opgeteld tot één (totaal) risicosigitaal. Dit sigitaal is bepalend voor onze tactische assetallocatie.

Disclaimer

Deze beleggingsaanbeveling is opgesteld door Bas Heijink, technisch analist en is uitgebracht door het ING Investment Office, onderdeel van ING Bank N.V. op 17 november 2023 om 08:15 uur. Voor het opstellen van deze beleggingsaanbeveling is gebruik gemaakt van de volgende wezenlijke informatiebronnen: Credit Suisse, BofA Securities, Goldman Sachs, Bloomberg, CreditSights, UBS, Standard & Poor's, Moody's, Fitch, ING FM, Citi, J.P. Morgan, Thomson Reuters Datastream, Sustainalytics of Reuters Metastock. Deze beleggingsaanbeveling is gebaseerd op de volgende waarderingsgrondslagen, methoden en aannames: koerswinstverhouding, koersboekwaardeverhouding of net asset value (NAV). Voor deze beleggingsaanbeveling zijn geen beschermde modellen gebruikt. Een beschrijving van het ING-beleid ten aanzien van informatiebarrières en belangenverstremming kunt u [hier](#) vinden. Tenzij anders vermeld, zal ING Bank N.V. de beleggingsaanbeveling niet actualiseren. Ontwikkelingen die zich na het opstellen van deze beleggingsaanbeveling hebben voorgedaan, kunnen van invloed zijn op de juistheid van de aannames waarop deze beleggingsaanbeveling is gebaseerd. Beleggingsaanbevelingen worden over het algemeen 2 tot 4 keer per jaar herzien. Deze beleggingsaanbeveling behelst geen individueel beleggingsadvies maar slechts een algemene aanbeveling waarop beleggers hun beleggingsbeslissingen mede kunnen baseren en vormt geen uitnodiging tot het aangaan van welke overeenkomst of verbintenis dan ook. Deze beleggingsaanbeveling is gebaseerd op aannames en vormt geen garantie voor een bepaalde ontwikkeling of resultaat. Aan deze beleggingsaanbeveling kunnen geen rechten worden ontleend. Beslissingen op basis van deze beleggingsaanbeveling zijn voor uw eigen rekening en risico. Noch ING Bank N.V. noch ING Groep N.V. noch enige andere rechtspersoon die tot de ING Groep behoort, aanvaardt aansprakelijkheid voor enige schade in welke mate dan ook die voortvloeit uit het gebruik van bovenstaande beleggingsaanbeveling of de daarin opgenomen informatie. Beleggen brengt risico's en kosten met zich mee. U kunt uw inleg of een deel ervan verliezen. De waarde van uw belegging kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. ING Bank N.V. is niet geregistreerd als broker-dealer en investment adviser zoals bedoeld in de Amerikaanse Securities Exchange Act van 1934, respectievelijk de Amerikaanse Investment Advisers Act van 1940, zoals van tijd tot tijd gewijzigd, en evenmin in de zin van andere toepasselijke wet- en regelgeving van de afzonderlijke staten van de Verenigde Staten van Amerika (hierna tezamen: 'Amerikaanse beleggingswetgeving'). Deze beleggingsaanbeveling is niet gericht tot en niet bestemd voor 'U.S. Persons' in de zin van de Amerikaanse beleggingswetgeving. Kopieën hiervan mogen niet worden verzonden of worden meegebracht naar de Verenigde Staten van Amerika of worden verstrekt aan U.S. Persons. ING Bank N.V. is statutair gevestigd te Amsterdam, handelsregister nr. 33031431 Amsterdam en staat onder toezicht van Autoriteit Financiële Markten AFM. ING Bank N.V. is onderdeel van ING Groep N.V. Alle rechten voorbehouden. Deze beleggingsaanbeveling mag niet worden verveelvoudigd, gekopieerd, gepubliceerd, opgeslagen, aangepast of gebruikt in welke vorm dan ook, online of offline, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ING Bank N.V. ©2022 ING Bank N.V., Amsterdam.